

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3123/2022. (III. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.387/2020/5. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (a továbbiakban: indítványozó, a panasz alapjául szolgáló perben felperes) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt, elsődlegesen a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.387/2020/5. számú végzése, másodlagosan a Budapest Környéki Törvényszék 22.P.20.097/2018/22. számú, és a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.794/2019/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásnak a panasszal összefüggésben álló lényege az Alkotmánybíróság által beszerzett peres iratok alapján az alábbiak szerint foglalható össze. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló pert az indítványozó indította bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Fővárosi Törvényszék ellen. Keresetét két korábban folyamatban volt perében az ügyeknek nem ésszerű határidőn belül történt elbírálása miatt elszenvedett sérelmére alapította, és nyolcszázezer-nyolcszáz ezer, összesen egymillió-hatszáz ezer forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. E perek egyikét gyermekének édesapja indította az indítványozó ellen végrehajtás megszüntetése iránt, a másikat személyiségi jogának megsértése miatt az indítványozó kezdeményezte Budapest Főváros XVII. Kerület Rákosmente Önkormányzata Polgármesteri Hivatala ellen. A Budapest Környéki Törvényszék 22.P.20.097/2018/22. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, határozatát a felperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.794/2019/4. számú ítéletével – részben eltérő indokok alapján – helybenhagyta. A felperest a másodfokú eljárásban a jogi segítségnyújtó szolgálat által kirendelt pártfogó ügyvéd képviselte.
- [3] A felperes a jogerős ítélet ellen 2020. március 2-án jogi képviselő közreműködése nélkül nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben személyes eljárását illetően arra hivatkozott, hogy – a fellebbezési eljáráshoz hasonlóan – kérelemmel fordult a jogi segítségnyújtó szolgálathoz pártfogó ügyvédi képviselőnek engedélyezése iránt. Ez utóbbi tényre tekintettel hangsúlyozta, hogy személyesen benyújtott felülvizsgálati kérelme a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 73/B. § (2) bekezdés a) pontja alapján hatályos. A Kúria 2020. április 6-án kelt Pfv.III.20.387/2020/2. számú végzésével tájékoztatta a felperest arról, hogy a Pp. 73/A. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a Kúria előtti eljárásban a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára a jogi képviselő kötelező, ezért a Pp. 73/B. § (3) bekezdése alapján felhívta arra, hogy a végzés kézbesítésétől számított harminc nap alatt jogi képviselő útján terjesszen elő a jogszabályok előírásainak megfelelő felülvizsgálati kérelmet. A felperes számára az elsőfokú eljárás során engedélyezett teljes személyes költségmentességére tekintettel a Kúria a pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezéséről, a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat elérhetőségeiről is tájékoztatást nyújtott, továbbá a Pp. 73/B. § (4) bekezdésének felhívásával figyelmeztette arra, a felperest, hogy felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasítja, ha a hiánypótlás határidőn belül nem kerül teljesítésre. A végzést a felperesnek 2020. május 8-án kézbesítették, aki a hiánypótlásra nyitva álló határidő meghosszabbítása iránt 2020. június 5-én kérelmet nyújtott be. Kérelméhez a pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezése iránti kérelme benyújtásának igazolására csatolta az annak feladását igazoló postai feladóvevény másolatát, e szerint engedélyezés iránti kérelmét 2020. május 25. napján adta postára. A felperes 2020. július 3-án bejelentette a Kúriának, hogy a jogi segítségnyújtó szolgálat telefonon arról értesítette, hogy az engedélyező határozatot elkészítették, postázzák.
- [4] A Kúria 2020. július 8-án kelt Pfv.III.20.38/2020/5. számú végzésével a Pp. 270. § (1) bekezdésére tekintettel alkalmazandó 73/B. § (4) bekezdése alapján hivatalból elutasította a felperes felülvizsgálati kérelmét. Döntését a Kúria azzal indokolta, hogy a felperes a 2. számú végzés szerinti, a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő

elutasításának terhe mellett történő felhívásnak a hiánypótlásra nyitva álló határidőben nem tett eleget, jogi képviselő közreműködésével nem terjesztett elő joghatályos felülvizsgálati kérelmet. A Kúria a felperesnek a határidő meghosszabbítására irányuló kérelmével összefüggésben rámutatott, hogy a Pp. 104. § (1) bekezdése alapján a határidő a meghosszabbítással együtt sem lehet negyvenöt napnál hosszabb, a felperes pedig a végzés meghozatalának napjáig sem tett eleget a felhívásban foglaltaknak.

- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria végzésével kapcsolatban tisztességes bírósági eljáráshoz, az első- és másodfokú ítélet vonatkozásában a perek észszerű elbírálásához való alapjogának sérelmére hivatkozott. Indítványában is hangsúlyozta, hogy felülvizsgálati kérelme nem minősült hatálytalannak, mivel igazolta, hogy a Kúria előtti jogi képviselete érdekében is pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezése iránt kérelmet nyújtott be a jogi segítségnyújtó szolgáltathoz. Álláspontja szerint a Kúria jogkövetkezmény terhe mellett nem kötelezhette volna olyan határidővel a jogi képviselet hiányának pótlására, aminek a teljesítése nem rajta áll. Álláspontja szerint a Kúriának a Pp. 152. § (1) bekezdésének alkalmazásával az eljárását fel kellett volna függesztenie, és csupán arra határozhatott volna meg határidőt számára, hogy az engedélyezés iránti eljárást megindítsa. A hiánypótlásra nyitva álló határidő meghosszabbítása iránti kérelméhez csatolt igazolás álláspontja szerint bizonyítja, hogy önhibáján kívül nem tudott határidőben eleget tenni a felhívásnak. Törvénysértőnek tartotta, hogy e kérelméről a Kúria nem döntött alakszerű határozattal, ezért nem volt tisztában azzal, hogy mi lenne az utolsó napja a hiánypótlásra meghosszabbított határidőnek. Sérelmezte továbbá, hogy az engedélyező határozat tárgyában tett bejelentése ellenére a Kúria „lóhalálában” utasította el felülvizsgálati kérelmét. Ennek tényleges okaként azt valószínűsítette, hogy a Kúria eljáró tanácsa már tudomással bírt a Kúria egy másik tanácsa által – az ő perével párhuzamosan folyó, gyermekének édesapja által indított perben – hozott ítéletről, amely a végrehajtás megszüntetése iránt vele szemben folyamatban volt per elhúzódása miatt érvényesített felperesi igényt alaposnak találta, és hatszázezer forint nem vagyoni kárt ítélt meg azon per felperesének.
- [6] Az indítványozó szerint a Kúria eljárása összességében súlyosan méltánytalan, igazságtalan, nem tisztességes, mert felülvizsgálati kérelmének elutasítása az őt minimálisan megillető hatszázezer forint „kvázi kötelező” megítélésének „trükkös kijátszása”. Hivatkozott arra is, hogy a részére késedelmesen és hibás tartalommal megküldött engedélyező határozatot csak annak kijavítása után, 2020. július 29-én tudta átadni az egyidejűleg meghaltalmazott pártfogó ügyvédnek, aki azt az ítélezési szünet után be is nyújtotta a Kúriához. Állítása szerint ezt követően hónapokig sem pártfogó ügyvédje, sem ő nem kapott a bíróságtól semmilyen iratot, ezért 2021. márciusában telefonon érdeklődött a Kúrián a per állásáról. Ekkor közölték vele, hogy a felülvizsgálati eljárás befejeződött, az iratokat visszaküldték az elsőfokú bírósághoz. Az elsőfokú bíróság arról tájékoztatta az indítványozót, hogy a Kúria 5. számú végzését 2020. szeptember 11-én a pártfogó ügyvédnek elektronikusan kézbesítették. Tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati kérelem elutasításáig az indítványozó személyesen járt el, a támadott kúriai végzést 2021. április 26-án postai úton részére is kézbesítették.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [8] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a)* az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és *b)* az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntéstől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a per érdemében hozott jogerős másodfokú ítélet ellen a törvényi határidőben nem nyújtott be alkotmányjogi panaszt. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítványnak csak a Kúria támadott végzésére vonatkozó elemét vizsgálhatta a befogadhatóság szempontjából, az indítványozónak az első, illetve másodfokú ítéletre vonatkozó érveit figyelmen kívül kellett hagynia.
- [9] 3.2. Az Abtv. 52. § (6) bekezdés értelmében az indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják. Az indítványozó ennek a kötelezettségének csak részben tett eleget, indítványához csupán a támadott határozatokat mellékelte, egyéb

állításait nem támasztotta alá, a hivatkozott határozatokat, saját beadványait, az engedélyezési eljárás iratait nem mellékelte az indítványhoz. Az Alkotmánybíróság 8. számú végzésével az indítványozót hiánypótlásra hívta fel. A végzést az indítványozó 2021. december 10. napján átvette, a felhívásnak a megadott határidőben, és azt követően sem tett eleget. Az Alkotmánybíróság rögzíti ezért, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét a felülvizsgálati eljárásra vetítő indítványozói előadás tényekkel történő kiegészítése csak részben, és csupán a hivatalból beszerzett bírósági iratok alapján vált lehetségessé.

- [10] 3.3. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy következetes gyakorlata szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság tehát a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt, és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {lásd pl. 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}, a bírói döntések alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a hatáskörébe, a bírói döntésben megjelenő jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálhatja, és ha szükséges, döntésével a jogértelmezés alkotmányos kereteinek meghatározásával az Alaptörvényben biztosított jogokat védi {3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [23]}. Mindebből következik, hogy „a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” {lásd pl. 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3241/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [37]}.
- [11] Az Abtv. 52. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntések alkotmányossági felülbírálatára biztosított hatáskörét kérelemre, és – néhány kivételtől eltekintve – a kérelem keretei között gyakorolja. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint ezért az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés alapján a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az a)–f) pontokban foglaltakat, így – többek között – indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e) pont]. Mivel az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálata csak az indítványban megjelölt alkotmányossági kérdésre vonatkozhat [Abtv. 52. § (2) bekezdés], erre tekintettel is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa és alkotmányjogilag értékelhető érvekkel alátámassza azt a szerinte fennálló ellentétet, amely az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének alkotmányos tartalma és a támadott bírói döntés között fennáll.
- [12] Az indítványozó állítása szerint a Kúria támadott végzése tisztességes bírósági eljáráshoz biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {lásd pl. 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [31]; 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [24]}. Az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás konkrét ismérveit, következetes gyakorlata alapján így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik, amelyeknek megfelelően minősül, minősíthető tisztességesnek egy bírósági eljárás {lásd bővebben: 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a főtítkári felhívás ellenére sem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető, ezen keresztül az érdemi alkotmányossági vizsgálat kereteit meghatározó indokolt kérelmet. Az indítványozó csupán megjelölte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, de nem hivatkozott és nem is volt tekintettel a megsérteni vélt alapjog alkotmányos tartalmára, ennek következtében nélkülözi az indítvány annak kifejtését, hogy a támadott kúriai végzés, illetve a Kúria eljárása milyen alkotmányossági összefüggésben van a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. Alkotmányossági összefüggések, érvek, indokok hiányában az indítványozónak a Kúria végzésével szemben felhozott kifogásai többnyire törvényességi, szakjogi jellegűek, a továbbiak pedig nincsenek közvetlen összefüggésben a Kúria eljárásával, vagy alapvetően nem a jogalkalmazásra vonatkoznak.

- [13] A bírói döntés jogszerűsége önmagában nem alkotmányossági kérdés, az Alkotmánybíróság ezért az indítvány alapján nem vizsgálhatta a Kúriának a felülvizsgálati kérelem hatályával, a hiánypótlásra nyitva álló határidő jellegével kapcsolatos álláspontját, mint ahogy nem foglalhat állást abban az eljárásjogi kérdésben sem, hogy a Kúriának a Pp. 152. § (1) bekezdés alkalmazásával a tárgyalás felfüggesztéséről kellett volna-e döntenie. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezés sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet {lásd pl. 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]}. Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást azonban az indítvány nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint pedig „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség” {lásd pl. 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [14] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltakra – az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. március 1.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2827/2021.

